

Jeg tror derfor, at der langt snarere kan være Grund til at udtale Forhaabning om, at den sogneraadsmæssige Behandling af Finansloven maa blive endnu intensivere, end den har været til Dato, og jeg tænker navnlig her paa en bestemt Side af vor Finanshusholdning, et bestemt Forhold over for vor finansielle Status. Hvis man vil se paa Sognekommunernes finansielle Stilling i det sidste 5-Aar, vil det ses af de Oplysninger, som findes i Statistisk Aar-bog, at samtlige Sognekommuners Gæld kun er vokset med knap 3 Mill. Kroner i de sognekommunale Finansaar, som jo følge Kalenderaaret, fra 1895 til 1900. Det have vi Lov til at tage som et Vidnesbyrd om, at man i Sognekommunerne mere og mere er gaaet over til den Praksis, at enten maa man holde Udgifterne nede, saaledes at de holde sig paa Balance med Indtægterne, eller ogsaa maa man skaffe Kommunekasserne den forøgede Indtægt, som er nødvendig, fordi man ikke har kunnet holde Udgifterne nede. Naar man tænker paa, at netop i den 5aarige Periode, som jeg her har nævnt for Sognekommunernes Vedkommende, er der bygget Masser af private Jernbaner og opført Masser af ny Skoler — for blot at nævne disse to Ting — begge Ting, som ganske naturligt føre med sig, at man vil være nødt til at optage Laan, og at det dog er lykkedes Sognekommunerne kun at forøge deres Gæld med knap 3 Mill. Kr., da er det for mig et Vidnesbyrd om, at man virkelig har forstaaet i Kommunerne langt bedre, end vi have kunnet det for Statskassens Vedkommende, at holde sig til den gode Regel, at der skal være Balance mellem Indtægter og Udgifter. Paa det Omraade tror jeg, at det havde været heldigt, om vi her havde været gunstigere stillede, og om vi for Fremtiden kunde komme ind paa denne efter min Mening meget udmærkede Sogneraadspraksis.

Ville vi med dette som Baggrund se paa Statens finansielle Stilling i Øjeblikket, er det saa langt fra noget glædeligt eller lysteligt Resultat, der viser sig for os. I Finansaaret 1895—96 vare Statskassens Indtægter — jeg tager dem efter Statsregnskabet paa de egentlige Indtægtsparagraffer — det vil altsaa sige §§ 2—8 og noget af § 9, med andre Ord, samtlige Indtægter med Undtagelse af dem, der fremkomme ved Optagelse af Laan eller Salg af Statsobligationer — 63,440,000 Kr. — jeg nævner kun runde Tal, da Hundrederne og Ørene ikke spille nogen Rolle. Gaa vi saa 7 Aar frem i Tiden eller nær-

mere ind mod det Tidspunkt, vi nu staa ved, til det sidste Aar, hvorfor der foreligger Statsregnskab, Finansaaret 1901—02, viser det sig, at Indtægten paa de samme Paragraffer er stegen med kun godt $1\frac{1}{2}$ Mill. til 64,938,000 Kr. Jeg kan i Parentes gøre den Bemærkning, at Stigningen jo ikke har været jævnt fordelt over disse 7 Aar. Vi have været oppe paa en Indtægt af godt 71 Mill. Kr. — det var i Finansaaret 1899—1900, saa vidt jeg husker, eller Aaret før, — og siden da ere vi saa gaaede jævnt nedad, men som sidste Resultat har Stigningen altsaa kun været $1\frac{1}{2}$ Mill. Kr. Hvis vi saa se paa Udgifts-siden i det samme Tidsrum og holde os til det, man plejer at kalde ordinære Udgifter — dertil regner jeg, og det er vel ogsaa det, man i Almindelighed plejer at regne som ordinære Udgifter, Udgifterne paa §§ 11—26 og § 27, I — viser det sig, at Udgiften paa disse Paragraffer i det første Finansaar, jeg har nævnt, 1895—96, var 53,074,000 Kr., medens Udgiften paa de samme Paragraffer i det sidste Finansaar, hvorfor der foreligger Statsregnskab, altsaa 1901—02, er stegen med over 10 Mill. Kr. til 63,913,000 Kr. Paa den Maade er det aarlige Overskud gaaet ned fra ca. 11 til næsten 1 Mill. Kr.

Hvis det nu var saaledes, at vi ikke havde haft Brug for det Overskud, der paa den Maade fremkommer, naar vi tage de saakaldte ordinære Indtægter og de saakaldte ordinære Udgifter, eller hvis vi ikke havde anvendt det, saa kunde det siges, at der ikke var nogen særlig Fare ved, at Overskuddet er gaaet ned med næsten en halv Snes Millioner Kroner, for vi havde jo dog alligevel Overskud, men saadan er Stillingen jo ikke, vi benytte jo hvert Aar Overskuddet. Det staaer under § 27 som anvendt til Erhvervelse af Formue. Det er jo meget udmærket, at vi paa Regnskaberne ligesom ogsaa i Budgetterne kalde disse Udgiftsposter Erhvervelse af Formue, men sikkert er det jo alligevel, at det er Penge, der ere givne ud, Penge, der gaa ud af Statskassen, og vi ville ikke, naar vi skulle regne med, hvorledes den finansielle Stilling er, kunne undgaa at regne med, at disse Penge faktisk ere givne ud. Selvfølgelig have Udgifterne paa § 27, bortset fra Post I., været stærkt svingende. Der har været Aar, hvor de have været oppe ved næsten en Snes Millioner Kroner, og andre, hvor de have været nede under det halve, men da 7 Aar jo ikke ere en saa lille Periode, vil der ikke være noget til Hinder for, at